

Vroegmoderne tijd

---

8 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Het bestuur wilde dat 'de oude vrijheden en voordelen' van de stad behouden bleven / verzette zich tegen de uitvoering van een centraal opgelegde maatregel (wat past bij particularisme) 1
- Het stadsbestuur van Antwerpen verwachtte dat (buitenlandse) protestantse handelaren niet meer naar Antwerpen zouden komen / dat er onrust in de stad zou ontstaan onder (protestantse) handelaren (waar de economie onder zou lijden) 1

9 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

De buitenlandse bezoekers waren verbaasd, omdat in tegenstelling tot andere landen burgers in de Republiek in staat waren om een rariteitenkabinet te bezitten / omdat in de Republiek de adel niet de belangrijkste verzamelaar van kunst en curiosa was, wat werd veroorzaakt door 'de bijzondere plaats in staatkundig opzicht (en de bloei in economisch en cultureel opzicht van de Nederlandse Republiek)'.

Opmerkingen

- *Alleen als het antwoord een combinatie bevat van een juiste uitleg over de verbazing van de buitenlandse bezoekers over het feit dat gewone burgers de rariteitenkabinetten bezitten en een daarbij passend kenmerkend aspect, worden scorepunten toegekend.*
- *Als in plaats van een kenmerkend aspect 'de Gouden Eeuw' wordt geantwoord, wordt geen scorepunt toegekend (omdat dit de aanduiding is van een periode en geen kenmerkend aspect).*

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

10 maximumscore 2

Uit het antwoord moet blijken dat Descartes in zijn beschrijving wil aantonen dat empirisch onderzoek/observeren niet voldoende is om natuurwetten/wetenschappelijke inzichten te doorgronden, waarmee hij de visie ondersteunt dat een wetenschapper ook zijn verstand/rede moet gebruiken om de resultaten te interpreteren (zodat hij het rationalisme ondersteunt).

Opmerkingen

- *Alleen als het antwoord een combinatie bevat van een juiste uitleg over de ondersteuning van het rationalisme en een verwijzing naar de beschrijving, worden scorepunten toegekend.*
- *Als in het antwoord alleen wordt ingegaan op empirisme/waarneming, worden geen scorepunten toegekend.*

11 maximumscore 3

Kern van een juist antwoord is:

- Door de Dertigjarige Oorlog was de situatie in het Heilige Roomse Rijk onveilig (zodat de inwoners naar elders trokken) 1
- De calvinisten zouden betrouwbaar/gemotiveerd zijn, omdat ze vochten voor het in stand houden van de calvinistische Republiek / tegen de troepen van de katholieke Habsburgers 1
- In de tweede helft van de zeventiende eeuw moest de Republiek haar positie in de wereldhandel veiligstellen tegen Engeland/Frankrijk / werd de Republiek aangevallen door Engeland/Frankrijk (zodat een sterkere oorlogsvloot nodig was) 1

12 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Door de aanleg van het jaagpad wordt het transport van goederen/personen via het water van en naar Leiden vergemakkelijkt (wat de economische ontwikkeling ten goede zal komen) 1
- Met het afbeelden van de namen/familiewapens van de burgemeesters / de lovende tekst, wil het bestuur de boodschap overbrengen dat het verstandige beslissingen neemt waardoor de economie van Leiden groeit / een waardevolle bijdrage levert aan de economie van de Republiek 2

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

13 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De oprichting van het Louvre past bij het ideaal dat er geen speciale voorrechten zijn voor bepaalde groepen / dat iedereen bij zijn geboorte gelijk is 1
- omdat Roland schrijft dat het museum open moet zijn voor de hele wereld / niemand mag weigeren 1
- De oprichting van het Louvre past bij het ideaal dat kennis moet worden verspreid / dat onderwijs belangrijk is 1
- omdat Roland schijft dat hij wil dat het museum een school wordt voor kunstenaars / de kunstzin moet voeden / de kunstschaten toegankelijk maakt voor iedereen 1

Opmerkingen

- *Alleen als in het antwoord telkens een juist verlicht ideaal wordt genoemd, wordt telkens 1 scorepunt toegekend aan een daarbij passende verwijzing naar de brief.*
- *Als dezelfde verwijzing twee maal wordt gebruikt, wordt alleen bij het eerste passende gebruik 1 scorepunt toegekend.*